

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMO NR. I-552 46 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo pakeitimo rengimą paskatinusios priežastys, tikslai ir uždaviniai:

2020 metais priimtos Sveikatos sistemos įstatymo pataisos neatsako į klausimą apie Seimo dalyvavimo sveikatinimo veiklos planavime laipsnį. Esant neapibrėžtumui Seimas gali rinktis - Seimas savo dalyvavimą strateginiame valdyme apriboja *Valstybės pažangos strategija* ir strategines nuostatas spraudžia į 1-2 puslapius teksto. Seimui nesant *Nacionalinio pažangos plano* ir nacionalinių plėtros programų rengimo subjektu jam greta ilgalaikių vizijų dar lieka metinių su biudžetų susijusių veiklos planų korekcijos teisė. Pastebėtina, kad daugeliui darbų sveikatinimo srityje 30 metų laikotarpis yra per ilgas, o vienerių metų - per trumpas.

Lietuvos sveikatos strategijos, paveldėjusios Nacionalinės sveikatos koncepcijos (1991) ir Lietuvos sveikatos programos (1998) patirtys, rengimas ir įgyvendinimas parodė ilgalaikių sveikatinimo veiklos planų svarstymo ir priėmimo Seimo lygmeniu prasmingumą. Aktualiosios Seimo priimtų teisės aktų redakcijos kalba apie kompleksinių sveikatinimo planų, patvirtintų Seimo, būtinumą:

- Sveikatos sistemos įstatymas kalba apie Seimo tvirtinamas *nacionalines darbotvarkes*
- Valstybės pažangos strategija teigia: „Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ kūrimas – pirmasis atvejis, kai valstybės lygiu buvo formuluojami galimi valstybės ateities scenarijai, pageidautina valstybės pažangos vizija ir jai įgyvendinti reikalingos valstybės vystymosi kryptys (strateginės ambicijos). *Ši praktika bus plečiama ir į atskiras viešosios politikos sritis*”.

Siekiant įgyvendinti įstatymo leidėjo valią išlaikyti sveikatos sektoriaus ilgalaikį planavimą Seimo kompetencijų lauke bei užtikrinti tradicijos, pradėtos Lietuvos sveikatos koncepcijos, tęstinumą yra prasminga dokumentą, formuluojantį Lietuvos strategines ambicijas sveikatinimo srityje įvardinti kaip Lietuvos sveikatos strategiją. Sprendimą dėl dokumento rengimo priėmus dar dabartinėje Seimo kadencijoje, dabartinė Vyriausybė pradėtų LSS rengimą, kuris būtų tęsiama 2025 metais.

Dokumentų, derinančių skirtingos sudėties seimų prioritetus, priėmimas yra esminė Lietuvos sveikatos politikos perimamumo prielaida. Lietuva pavargo nuo kas kelerius metus inicijuojamų, viena kitai prieštaraujančių reformų. Pacientai, medikai sveikatos įstaigų vadovai nori Seimo ir Vyriausybės nuoseklaus darbo sveikatos labui.

Sveikatos sistemos įstatymo korekcija, užtikrinanti LSS svorį strateginiame sveikatinimo veiklos planavime, yra būtina tvariam Lietuvos gyventojų sveikatos lygio ir ilgaamžiškumo augimui./

2. Įstatymo pakeitimo iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Seimo narys Julius Sabatauskas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu galiojantis Įstatymas nenumato Valstybės pažangos strategijos, Nacionalinio pažangos plano derinimo su Lietuvos sveikatos strategija bei neapibrėžia NPP subordinuotų nacionalinių plėtros programų turinio. Veikianti VPS teigia, kad „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ įgyvendinama per **Nacionalinį**

pažangos planą (toliau – NPP), kuris yra tikroji (ištekliais paremta) strategija su dešimtmečiui nustatoma strateginiais tikslais ir pažangos uždaviniais bei jiems įgyvendinti skiriama finansinė projekcija”,

2020 metais priimtos Sveikatos sistemos įstatymo pataisos neatsako į klausimą apie Seimo dalyvavimo sveikatinimo veiklos planavime laipsnį.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Siūloma Įstatymų leidėjo lygmenyje apsispręsti dėl konkrečių sveikatinimo veiklos strateginio planavimo formų. Periodiškas Lietuvos sveikatos strategijos rengimas ir Seimo patvirtintų sveikatinimo planų nuolatinė stebėseną užtikrins sveikatinimo veiklos nuoseklumą, kas savo ruožtu tarnaus sveikesniam ir ilgesniam Lietuvos gyventojų gyvenimui. Sveikatos sektoriaus ilgalaikis planavimo reikalingumą lemia pokyčiams sveikatos sistemoje reikalingas laikas:

Gydytojo parengimas universitete trunka iki 14 metų

Dauguma sveikatos priežiūros paslaugų privalo būti teikiamos arti paciento gyvenamosios vietos, kas reikalauja aukšto medikų pasiskirstymo šalies teritorijoje tolygumo. Gydytojas ar slaugytojas, priimdami sprendimą dirbti ir gyventi konkrečioje teritorijoje savo apsisprendimą daro dešimtmečiui ar net ilgesniam laikotarpiui

Sveikatai palankūs gyvensenos pokyčiai (pvz., alkoholio, tabako vartojimo mažinimas, mitybos ir fizinio aktyvumo subalansavimas) reikalauja dešimtmečius trunkančio koordinuoto, švietimo, sveikatos, socialinio, vidaus reikalų sektorių, pramonės darbo.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Seimas, priimdamas ilgalaikę sveikatinimo veiklos strategiją ir užtikrindamas šios strategijos įgyvendinimo parlamentinę kontrolę, sumažins korupcijos vyriausybinių ir savivaldos institucijų lygmenyse tikimybę

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Strateginis sveikatinimo veiklos planavimas Seimo lygmeniu sukurs papildomas prielaidas Lietuvos gyventojų sveikatos lygio augimui. Savo ruožtu, dirbančiųjų sveikatos lygio augimas sąlygos darbo našumo bei Šalies ūkio tarptautinio konkurencingumo augimą.

Ilgalaikių valstybės plėtros krypčių nustatymas, verslui palengvins investicinių projektų parengimą, sumažins finansinių išteklių, reikalingų sveikatos projektams įgyvendinti, pritraukimo kainą.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Naujų sąvokų į įstatymų projektus įtraukti nesiūloma.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Seimui priėmus teikiamas įstatymo pataisas Lietuvos Respublikos sveikatos ministerija privalės periodiškai rengti Lietuvos sveikatos strategijos naujas redakcija. Gavus Lietuvos Respublikos Vyriausybės pritarimą, projektai bus teikiami svarstymui Seime.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Papildomų lėšų neprireiktų.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

„Sveikatos strategija“

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia

Seimo nariai

Julius Sabatauskas

Algirdas Sysas

Liudas Jonaitis

Gintautas Paluckas

Matas Skamarakas

Eugenijus Sabutis